

Lehetnek-e a robotoknak jogaik?

Amennyiben egy mesterséges intelligencia valamit létrehoz, akkor elvileg kapnia is kellene érte ellen-tételezést.

Tavaly augusztusban az Imagination Engines (IE) nevű cég munkatársai bejelentettek az illetékes hivatalnál két szabadalmat, azonban a feltaláló neve helyére azt írták be, hogy *Dabus AI*. A név egy önállóan cselekedő, mesterséges intelligencián alapuló szoftvert takart. Az adott hivatal meglepődött és bár azt elismerte, hogy a találmányok újak, ezért szabadalmaztathatók, de azt állította, hogy egy programot nem lehet feltalálónaként feltüntetni. Az IE-t képviselő ügyvédek erre úgy reagáltak, hogy miután a megadott adatok alapján az alkalmazás fejlesztette ki az adott megoldást, ezért nem tüntethetők fel emberek a feltalálónaként. A hivatal ennek ellenére következetes maradt az álláspontjához és a szabadalmat a mai napig nem fogadta el.

Az eset tökéletesen rávilágított azokra a kérdésekre, hogy vajon egy gép létrehozhat-e valamit és ha igen, akkor vannak-e azzal kapcsolatban jogai. Amennyiben vannak, akkor kellene-e gazdasági, értékesítési, tulajdoni jogokat kapnia rá, vagyis kereshet-e vele pénzt és ezáltal képezhet-e saját vagyont.

Szaúd-Arábia két évvel ezelőtt a *Sophia* nevű humanoid robotnak állampolgárságot adott, míg Észtország másfél évvel ezelőtt jogokkal látta el a gépeket. *Wolfgang Schulz*, a hamburgi Hans Bredow Intézet professzora úgy véli, hogy az autonóm gépek sosem válhatnak valódi jogi szemé-

lyiségekké, részben azért sem, mert mindig lesz egy ember a döntési lánc végén.

Kate Darling, az MIT tudósa szerint a robotok az emberi-szociális kontextusok részei lesznek, ha tetszik nekünk ez, ha nem. *David Gunkel* technológia- és médiafilozófus azt hangsúlyozta, hogy egy személy egy szociálisan létrehozott morális és jogi kategória.

Thomas Christian Bächle médiatudós, aki a berlini Humboldt Intézet számára vezet a témában egy projektet, azt az álláspontot képviselte, hogy elsősorban azt a kérdést kell tisztázni, hogy egy társadalomnak melyik értékeit és normáit tekintjük meghatározónak ahhoz, hogy törvénybe iktassuk. A robotokkal kapcsolatos kérdésekről észszerű lehet társadalmi vitát folytatni. Ugyanakkor alapvető robotjogokra nincs szükség, de lehetséges szabályozásra annál inkább. Az emberek számára pedig meg kell hagyni azt a lehetőséget, hogy bármikor kikapcsolhassanak egy gépet. A robot egy eszköz, amelyet ugyan elláthatnak morális értékekkel és viselkedéssel, de mindezt emberi programozók teszik meg. Az autonóm technológia teljesen mást jelent, mint az autonómia, s a technológia csak egy ember miatt lehet autonóm.

A 2000-es évek közepén éveken át lázban tartotta Németországot egy orvosi robot ellen folytatott különleges műhibaper. *Eric Hilgendorf*, a Würzburgi Egyetem robotjogi kutatócsoportjának vezetője szerint azt a fő kérdést kell tisztázni, hogy a társadalom miként fogja elosztani az új technológiában rejlő kockázatokat és hogyan kezeli majd azt a világot, amelyben nagy számban önállóan döntő gépek fognak megjelenni. A jelenlegi jogi szabályozás legkésőbb a teljes autonóm vezérlés megjelenésekor eléri majd a korlátait. Ráadásul a robotok elterjedése a munkajog piacát is alaposan megváltoztathatja. Tavaly januárban először rúgtak ki egy munkahelyről gépeket.

Forrás: <https://sg.hu/cikkek/it-tech/140046/lehetnek-e-a-robotoknak-jogaik>

Válogatta: Berke Barnabásné